

Z wolna wychodzimy gospodarczo z pandemicznego “lockdown”. Gospodarka musi działać by nie pogłębiał się kryzys a deficyt nie rósł dalej, ponad projektowane w nowelizacji budżetu na 2020 r. 109,3 mld zł. Jak i czy w tej sytuacji przestrzegane jest prawo pracy? Efekty kontroli w czasie pandemii były prezentowane przez Okręgową Inspekcję Pracy w Gdańsku.

Jak informuje nas Agnieszka Dobrodziej, zastępca Okręgowego Inspektora Pracy ds. Nadzoru na pierwszy plan wysuwa się **ocena ryzyka zawodowego związanego z możliwością zakażenia wirusem SARS-CoV-2.**

Okręgowy Inspektor Pracy Mariusz Pokrzywiński podkreślił, że choć kwestie reżimu sanitarnego w zakładach pracy pozostają pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej, a

Państwowa Inspekcja Pracy w trosce o życie i zdrowie osoby pracującej włącza się w prowadzenie kontroli związanych z bhp, warunkami pracy, ze szczególnym uwzględnieniem aspektów ochrony zdrowia, przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się choroby COVID-19.

Możliwości kontrolne PIP w czasie pandemii do końca czerwca br. były ograniczone do badania wypadków i bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia i życia pracowników. Inspektorzy przystępowali do kontroli po otrzymanych sygnałach. Zajmowali się też poradami przez telefon. Wracają „tradycyjne” kontrole i metody pracy Państwowej Inspekcji Pracy. Jak wynika z danych Głównego Inspektora Pracy od 15 marca do 31 lipca br. PIP przeprowadziła 10 010 kontroli u pracodawców i przedsiębiorców.

Na ternie OIP Gdańsk inspektorzy od początku 2020 roku do września przeprowadzili 2411 kontroli, wydali 1203 wystąpienia i 4594 decyzji oraz nałożyli 392 mandaty karne na łącznie 466 950 złotych.

- Po powrocie do pracy tradycyjnej GIP zdecydował najpierw o podjęciu kontroli w małych placówkach gastronomicznych. Chodziło o gabinety kosmetyczne, lodziarnie, cukiernie - podaje Agnieszka Dobrodziej.

Po nich przyszła kolej na jednostki samorządowe, budownictwo i handel. Kontrole prowadzono pod kontem przepisów o zatrudnianiu pracowników, czy umowy są zawarte na piśmie, czy bhp jest przestrzegane. Czy jest przestrzegany reżim sanitarny czy stanowiska pracy są dezynfekowane, czy przedsiębiorcy dokonali oceny ryzyka zawodowego związanego z możliwością zakażenia koronawirusem SARS-CoV-2 przy wykonywanych pracach, zastosowali niezbędne środki profilaktyczne, wyposażyli pracowników w odpowiednie, do zagrożenia środki ochrony indywidualnej, płyny dezynfekujące, maski, rękawice i przyłbice, czy zapewnili zachowanie bezpiecznego odstępów 1,5 m między stanowiskami pracy.

Co do sytuacji epidemicznej, to inspektorzy wykazywali w prowadzonych kontrolach uchybienia, które polegały przede wszystkim na braku aktualizacji oceny ryzyka zawodowego zagrożenia stwarzanego przez wirusa SARS-COV-2.

W związku ze „specustwami” o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem i zwalczaniem COVID-19 od 1 kwietnia do 7 września br. do OIP w Gdańsku porozumienia antykryzysowe przekazało 1556 pracodawców (na mocy szczególnych rozwiązań związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, art. 15g ustawy lub 15 zf).

Zgłoszono 1259 porozumień zawartych u pracodawców, którzy zawarli porozumienia o obniżonym wymiarze czasu pracy, 469 pracodawców zawarło porozumienia dotyczące

warunków wykonywania pracy w okresie przestoju ekonomicznego. Porozumień o ograniczeniu nieprzerwanego odpoczynku zawarto 13, o wprowadzeniu równoważnego czasu pracy, w którym możliwe jest przedłużenie dobowego czasu pracy - 68, a 54 pracodawców zgłosiło porozumienia o stosowaniu mniej korzystnych warunków zatrudnienia niż wynikałoby to z umów.

Zdarzało się, że pracodawca zawierał porozumienia regulujące więcej niż jedno zagadnienie. Uwaga, tzw. tarcze na czas pandemii nie są przepisami prawa pracy. W przypadku pracy zdalnej to PIP ustala czy doszło do np. wypadku, czy uzasadnionego roszczenia, ale od oceny czy doszło do przekroczenia, złamania prawa jest sąd pracy.

Podstawowym aspektem były interpretacje porozumień. Po 22 czerwca br. nastąpił powrót do tradycyjnych metod kontroli. Co do zasady czynności kontrolne PIP prowadzi w miejscu przechowywania dokumentów kadrowo- księgowych, w zakładzie pracy. A co z kontrolami po tym, jak zostanie ogłoszone koniec pandemii?

- Okres przedawnienia mija po trzech latach. Mamy prawo kontrolować wstecz czy pracodawcy nie wykorzystywali czasu pandemii by przeforsować rozwiązania nieuzgodnione, czy mające inny cel niż przeciwdziałanie skutkom kryzysowej sytuacji w okresie COVID-19 - mówi Izabela Struczyńska, zastępca Okręgowego Inspektora Pracy w Gdańsku ds. Prawno-Organizacyjnych

Pojawiła się też powszechnie praca zdalna. Tutaj PIP działała na zasadzie porady prawnej. Nie ma ona instrumentów do kontrolowania pracownika w domu.

- Praca zdalna czeka na uregulowanie kodeksowe - zauważa Mariusz Pokrzywiński, Okręgowy Inspektor Pracy w Gdańsku.

MRPiPS złożyło do RDS swoje propozycje zmian w kodeksie pracy. Mają one usystematyzować i zastąpić regulacje ze specustawy związanej z przeciwdziałaniem COVID-19, czyli zapis o możliwości polecenia pracownikowi wykonywania przez czas oznaczony pracy zdalnej. Do uregulowania jest m.in. kwestia odpowiedzialności pracodawcy m.in. za bezpieczeństwo pracownika wykonującego pracę zdalnie, w domu. W przepisach kodeksu pracy nie znajdziemy bowiem uregulowania określającego ten sposób świadczenia pracy. Pokrewną formułą jest możliwość wykonywania pracy w formie telepracy, która nie pokrywa się z potocznym rozumieniem pracy zdalnej. Jest w przepisach luka.

Konieczna jest nowelizacja kodeksu pracy. Na razie kompetencje PIP w tym zakresie to porada prawna dotyczyła tego na co mogą i mają zwracać uwagę pracujący on-line, ale

brakuje narzędzi kontrolnych.

Ważna jest też profilaktyka. Izabela Struczyńska poinformowała, że zgodnie z decyzją Głównego Inspektora Pracy od 1 września 2020 r. inspektorzy pracy podejmują działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa w szkołach. To działania mające głównie charakter prewencyjny w ramach programu Państwowej Inspekcji Pracy „Bezpiecznie w szkole”.

Celem jest popularyzacja dobrych praktyk w z zakresie działań polegających na zapobieganiu i redukcji zagrożeń w szkołach oraz placówkach oświatowych, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony zdrowia w czasie pandemii.